

Hans Liman

REGISTERBLAD
1986-09-25

RIKSINTRESSANT NATURMILJÖ, ÖSTERGÖTLANDS LÄN

Nr NRO 050 43, SVALSJÖ

KINDA KOMMUN

KARTA: 7F NO

MITTPUNKT: 7F 6f 41

AREAL: 600 ha

NATURGEOGRAFISK REGION: 13 Sydsvenska höglandets centrala och östra delar.

INTRESSEASPEKTER: G

URVALSKRITERIER: A

VÄRDEOMDÖME: Svalsjöfältet med dess mycket mångformiga och illustrativa geologi (deltaytor, iskontaktbranter, dödisgropar, kittelfält och erosionsrännor) utgör en mycket värdefull och skyddsvärd naturmiljö. Området har få motsvarigheter inom Östergötland.

OMRÅDETS HUVUDDRAG: Svalsjödeltat som uppbyggs av isälvsmaterial är beläget i en bred men markant sprickdal, vars södra del upptas av sjön Ören. Dalsidorna höjer sig upp till 50 m över dalbotten. Det vidsträckta deltaplanet är uppdelat i ett flertal deltaytor och i södra delen sticker ett större och några mindre delvis moräntäckta berghöjder upp genom gruset. Deltaytorerna i söder är de största och överytan, som ligger på nivån 129-130 m ö h, markerar högsta kustlinjen (HK) för trakten. De norra ligger ca 5 m högre. Deltaplanen omges av oregelbundna branter.

Kring Svalsjön, som utfyller områdets utan jämförelse största dödisgrop, bildas stranden av välutbildade iskontaktbranter. Dessa kan vara upp till 10 m höga som intill Örsebo. Dödisgropar förekommer också norr om Näs där de ligger samlade till ett kittelfält. Dessa gropar är välutbildade och djupa. Norr om Mogård övergår deltat i en lateralterrass.

Deltat är som nämnts ovan uppdelat i flera deltaytor. Dessa åtskiljs av rännor och dalgångar utpreparerade genom smältvattenströmmar. Mäktigheten hos grus- och sandavlagringarna har vid Näs uppmätts till 26 m. Vid sydänden av Svalsjön är sjödjupet omedelbart utanför den 10 m höga strandbranten ca 20 m. Mäktigheten i denna södra del är alltså ca 30 m. I sydvästra hörnet av området har flygmo påträffats på bergsidan. Från Tångklevsberget på östsidan av sprickdalen får man en god utblick över Svalsjödeltat och sjön Ören. Kring Svalsjö och Skördefall är sedimenten uppodlade medan resten täcks av skog.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ATT OMRÅDETS NATURVÄRDEN SKALL

BIBEHÅLLAS: Naturvärdena kommer att bestå om områden undantas från ingrepp som t ex täkt, bebyggelse (i allt väsentligt), schaktning, utfyllnad och anläggningar.

PLANERING OCH SÄKERSTÄLLANDE: Länsstyrelsens naturvårdsplan 1983: Kinda kommun nr N 28. Naturvärdesklass II.

Kinda kommunöversikt 1977:G med riktlinjen: Tillkommande bebyggelse bör i första hand anslutas till befintlig bebyggelse. Enstaka bebyggelse i isolerade lägen bör motverkas.

OMRÅDET BERÖR RIKSINTRESSANT KULTURMILJÖ: -

OMRÅDET BERÖR RIKSINTRESSANT FRILUFTSMILJÖ: -

OMRÅDET INGÅR ÄVEN I: -

REFERENSER: Länsstyrelsen i Östergötlands län: Natur- och kulturmiljöer i Östergötland. - Linköping 1983.

Kinda kommun: Kommunöversikt. - Kisa 1977.